

HOVRÄTTEN FÖR
VÄSTRA SVERIGE
Avdelning 4
Rotel 41

DOM
2019-01-24
Göteborg

Mål nr
B 2645-18

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Göteborgs tingsrätts dom den 9 april 2018 i mål nr B 9173-17, se bilaga A

PARTER (antal tilltalade 3)

Klagande och motpart (Målsägande)

Torgny Jönsson
Box 145, 214 28 Malmö

Klagande

Justitiekanslern
Box 2308, 103 17 Stockholm

Ombud: Föredraganden Emilia Carlsten
Justitiekanslern
Adress som ovan

Motpart (Tilltalad)

Carl-Henrik Andersson
Göteborgs Åklagarkammare
Ernst Fontells Plats, 411 40 Göteborg

Ombud och offentlig försvarare: Advokaten Per-Åke Kvarnström
Box 1, 451 15 Uddevalla

SAKEN

Grovt tjänstefel

HOVRÄTTENS DOMSLUT

Hovrätten fastställer tingsrättens domslut i fråga om skuld.

Hovrätten ändrar tingsrättens dom i fråga om rättegångskostnader på så sätt att hovrätten förpliktar Torgny Jönsson att ersätta staten hela kostnaden, dvs. 88 493 kr, för försvararen i tingsrätten.

Per-Åke Kvarnström ska få ersättning av allmänna medel med 24 536 kr, varav 15 180 kr avser arbete, 3 795 kr tidsspillan, 654 kr utlägg och 4 907 kr mervärdesskatt. Torgny Jönsson ska ersätta staten denna kostnad.

Dok.Id 509814

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 40 401 20 Göteborg	Packhusplatsen 6	031-701 22 00 E-post: hovratten.vastrasverige@dom.se www.vastrahovratten.domstol.se	031-774 29 43	måndag – fredag 08:00–16:00

HOVRÄTTEN FÖR
VÄSTRA SVERIGE
Avdelning 4
Rotel 41

DOM
2019-01-24
Göteborg

Mål nr
B 2645-18

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Göteborgs tingsrätts dom den 9 april 2018 i mål nr B 9173-17, se bilaga A

PARTER (antal tilltalade 3)

Klagande och motpart (Målsägande)

Torgny Jönsson
Box 145, 214 28 Malmö

Klagande

Justitiekanslern
Box 2308, 103 17 Stockholm

Ombud: Föredraganden Emilia Carlsten
Justitiekanslern
Adress som ovan

Motpart (Tilltalad)

Christoffer Ohlson
Göteborgs Åklagarkammare
Ernst Fontells Plats, 411 40 Göteborg

Ombud och offentlig försvarare: Advokaten Lars Kruse
Kungsgatan 4, 252 21 Helsingborg

SAKEN

Grovt tjänstefel

HOVRÄTTENS DOMSLUT

Hovrätten fastställer tingsrättens domslut i fråga om skuld.

Hovrätten ändrar tingsrättens dom i fråga om rättegångskostnader på så sätt att hovrätten förpliktar Torgny Jönsson att ersätta staten hela kostnaden, dvs. 99 085 kr, för försvararen i tingsrätten.

Lars Kruse ska få ersättning av allmänna medel med 36 170 kr, varav 16 560 kr avser arbete, 8 856 kr tidsspillan, 3 520 kr utlägg och 7 234 kr mervärdesskatt. Torgny Jönsson ska ersätta staten denna kostnad.

Dok.Id 509814

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 40 401 20 Göteborg	Packhusplatsen 6	031-701 22 00 E-post: hovratten.vastrasverige@dom.se www.vastrahovratten.domstol.se	031-774 29 43	måndag – fredag 08:00–16:00

HOVRÄTTEN FÖR
VÄSTRA SVERIGE
Avdelning 4
Rotel 41

DOM
2019-01-24
Göteborg

Mål nr
B 2645-18

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Göteborgs tingsrätts dom den 9 april 2018 i mål nr B 9173-17, se bilaga A

PARTER (antal tilltalade 3)

Klagande och motpart (Tilltalad)

Torgny Jönsson
Box 145, 214 28 Malmö

Klagande

Justitiekanslern
Box 2308, 103 17 Stockholm

Ombud: Föredraganden Emilia Carlsten
Justitiekanslern
Adress som ovan

Motpart (Tilltalad)

Jim Westerberg
Göteborgs Åklagarkammare
Ernst Fontells Plats, 411 40 Göteborg

Offentlig försvarare: Advokaten Thomas Olsson
Box 12706, 112 94 Stockholm

SAKEN

Grovt tjänstefel

HOVRÄTTENS DOMSLUT

Hovrätten fastställer tingsrättens domslut i fråga om skuld.

Hovrätten ändrar tingsrättens dom i fråga om rättegångskostnader på så sätt att hovrätten förpliktar Torgny Jönsson att ersätta staten hela kostnaden, dvs. 113 496 kr, för försvararen i tingsrätten.

Thomas Olsson ska få ersättning av allmänna medel med 35 301 kr, varav 12 420 kr avser arbete, 8 855 kr tidsspillan, 6 966 kr utlägg och 7 060 kr mervärdesskatt. Torgny Jönsson ska ersätta staten denna kostnad.

Dok.Id 509814

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 40 401 20 Göteborg	Packhusplatsen 6	031-701 22 00 E-post: hovratten.vastrasverige@dom.se www.vastrahovratten.domstol.se	031-774 29 43	måndag – fredag 08:00–16:00

YRKANDEN I HOVRÄTTEN

Torgny Jönsson har yrkat att hovrätten dömer Carl-Henrik Andersson, Christoffer Ohlson och Jim Westerberg för grovt tjänstefel i enlighet med det gärningspåstående som anges på s. 4-5 i tingsrättens dom.

Carl-Henrik Andersson, Christoffer Ohlson och Jim Westerberg har motsatt sig Torgny Jönssons ändringsyrkande.

Justitiekanslern har yrkat att hovrätten förpliktar Torgny Jönsson att ersätta staten vad som enligt tingsrättens domslut ska betalas av allmänna medel i ersättning till de tre offentliga försvararna, dvs. sammanlagt 301 074 kr inklusive mervärdesskatt.

Torgny Jönsson har motsatt sig Justitiekanslerns ändringsyrkande.

HOVRÄTTENS DOMSKÄL

Utredningen i hovrätten

Hovrätten har tagit del av i allt väsentligt samma bevisning som tingsrätten och har då spelat upp de förhör som hölls där.

Skuldfrågorna

Hovrätten ansluter sig inledningsvis till tingsrättens bedömning, att det förhållandet att Göteborgs tingsrätts deldom den 21 juli 2017 i mål B 1693-17 har undanröjts av hovrätten i och för sig inte utesluter att ansvar för tjänstefel skulle kunna komma i fråga för de åtgärder som företogs inför och i samband med den huvudförhandling i tingsrätten efter vilken deldomen meddelades.

När det sedan gäller de av Torgny Jönsson påstådda gärningarna gör hovrätten följande bedömningar.

I gärningspåståendets *första strecksats* görs det gällande att åklagarna, vid huvudförhandling i Göteborgs tingsrätts mål B 1693-17 och i media, pekat ut Torgny Jönsson som skyldig till grova bedrägerier för vilka hans skuld inte lagligen fastställts.

Av utredningen i målet framgår att huvudförhandlingen i det målet gällde åtal för bl.a. penningtvättsbrott mot ett flertal personer. Vidare framgår att Torgny Jönsson vid tiden för huvudförhandlingen inte var åtalad i målet, men däremot frihetsberövad på grund av misstankar om inblandning i bedrägerier som åklagarna påstod utgjorde förbrott till de åtalade penningtvättsbrotten.

Hovrätten kan till att börja med konstatera att det står klart att Carl-Henrik Andersson inte deltog i någon del av huvudförhandlingen avseende penningtvättsbrott. Han kan därför inte under några förhållanden ansvara för det som ägde rum under förhandlingen.

De åklagare som förde talan vid huvudförhandlingen var Jim Westerberg och Christoffer Ohlson. Som tingsrätten angett återopade åklagarna viss bevisning till stöd för att det hade skett bedrägerier som utgjorde förbrott till de åtalade penningtvättsbrotten. Av utredningen framgår också att Torgny Jönssons namn nämndes i det sammanhanget.

Ansvar för penningtvättsbrott förutsätter att åklagaren kan styrka att den egendom som det handlar om härrör från brott eller brottslig verksamhet, dvs. att det finns ett s.k. förbrott. Åklagaren ska i det sammanhanget kunna peka på konkreta omständigheter som tyder på förekomsten av brottslig verksamhet av visst slag. (Se 3 § lag [2014:307] om straff för penningtvättsbrott och prop. 2013/14:121 s. 109.) Ingenting hindrar att talan, såsom skedde i det aktuella målet i Göteborgs tingsrätt, väcks avseende penningtvättsbrott utan att det finns någon lagförd gärningsman eller färdigställd förundersökning avseende det påstådda förbrottet.

Med hänsyn till vad som krävs för en fällande dom i fråga om penningtvättsbrott framstår det som naturligt att åklagarna under huvudförhandlingen upplyste om de konkreta

misstankar som fanns mot Torgny Jönsson avseende påstådda förbrott. Att så skedde innebär enligt hovrättens mening inte att åklagarna vid huvudförhandlingen har utpekat Torgny Jönsson som skyldig till grova bedrägerier. Som ovan berörts fanns det inte några brottspåståenden mot Torgny Jönsson i det åtal som behandlades vid förhandlingen. Prövningen av åtalet kunde därmed aldrig leda fram till något ställningstagande beträffande hans skuld. Ingenting har heller kommit fram i målet som talar för att åklagarnas processföring syftade till något annat än att styrka åtalen för penningtvättsbrott. Enligt hovrättens bedömning har det mot den här bakgrunden inte framkommit något om vare sig Jim Westerbergs eller Christoffer Ohlsons agerande under den aktuella huvudförhandlingen som skulle kunna grunda ansvar för tjänstefel på det sätt som Torgny Jönsson har gjort gällande.

Torgny Jönsson har till styrkande av att de tre åklagarna i media pekat ut honom som skyldig till grova bedrägerier, åberopat artiklar från bl.a. Göteborgsposten och Aftonbladet. Några uttalanden av Christoffer Ohlson finns inte i det åberopade materialet. Det finns inte heller någon annan utredning som visar att han skulle ha gjort några sådana uttalanden i media som anges i åtalet. Carl-Henrik Andersson har uttalat sig i en av artiklarna. Det uttalandet avser gängrelaterade brott och vikten av att beivra sådan brottslighet, däremot inget om Torgny Jönsson eller misstankar mot honom. I en av artiklarna finns en återgivning av vad Jim Westerberg under huvudförhandlingen angående penningtvättsbrott skulle ha sagt om den påstådda förbrottsligheten. I en annan artikel framkommer att Jim Westerberg, på frågor från media angående att ”mannen i 50-års åldern” framställt krav på skadestånd mot åklagare i ”penningtvätthärvan”, ska ha uppgett att det saknas fog för kravet. Torgny Jönssons namn har inte nämnts i någon av de angivna artiklarna. Slutsatsen av det anförda blir att Torgny Jönsson inte har visat att någon av de tre åklagarna i media pekat ut honom som skyldig till grova bedrägerier.

Sammanfattningsvis har Torgny Jönsson inte styrkt någon del av gärningspåståendet i den första strecksatsen beträffande någon av åklagarna. Åtalet i den delen ska således ogillas beträffande samtliga tre tilltalade.

Även *andra, tredje och fjärde strecksatserna* i gärningsbeskrivningen innehåller påståenden som anknyter till åklagarnas agerande under huvudförhandlingen om penningtvättsbrott. Torgny Jönsson har i korthet gjort gällande att åklagarna vid den förhandlingen kränkte hans rätt till en rättvis rättegång i flera avseenden.

Som tidigare konstaterats deltog Carl-Henrik Andersson inte i den huvudförhandlingen. Åtalet mot honom i dessa delar ska därför ogillas redan av det skälet. När det gäller Jim Westerbergs och Christoffer Ohlsons agerande under huvudförhandlingen hänvisas till resonemanget avseende den första strecksatsen. Vidare kan tilläggas att de rättigheter som åtalet hänvisar till är sådana som tillkommer den som är anklagad för brott – men då enbart inom ramen för brottmålsprocessen mot denne (se Danelius, *Mänskliga rättigheter i europeisk praxis, En kommentar till Europakonventionen om de mänskliga rättigheterna*, femte upplagan 2015, s. 174 f. och 339 f.). Som ovan konstaterats syftade huvudförhandlingen angående penningtvättsbrott inte till att pröva brottspåståenden mot Torgny Jönsson, utan mot andra personer.

Torgny Jönsson har alltså inte styrkt något av gärningspåståendena i strecksatserna två, tre eller fyra beträffande någon av åklagarna. Åtalet i dessa delar ska därför ogillas beträffande samtliga tre tilltalade.

I den *femte strecksatsen* i gärningsbeskrivningen görs det gällande att de tilltalade i egenskap av förundersökningsledare i utredning mot Torgny Jönsson avseende grovt bedrägeri brustit i opartiskhet och objektivitet. Härefter anges att de tilltalade innan Torgny Jönsson hörts i förundersökning, åtalats för grovt bedrägeri eller hans skuld lagligen fastställts, under huvudförhandlingen i Göteborgs tingsrätt angående penningtvättsbrott och i media, tagit ställning i skuldfrågan och implicit och explicit uttalat att Torgny Jönsson gjort sig skyldig till grova bedrägerier som de tilltalade anställts att utreda

Huvudförhandlingen angående penningtvättsbrotten pågick under juni och juli 2017. Av utredningen i målet framgår att Jim Westerberg efter den 23 maj 2017 inte arbetade i förundersökningen gällande bedrägeri mot Torgny Jönsson. Han deltog alltså inte i den utredningen, vare sig under eller efter tingsrättens huvudförhandling angående penningtvättsbrotten. Enligt vad som också framgår av utredningen tillträdde Carl-Henrik Andersson den 23 maj 2017 som förundersökningsledare i utredningen mot Torgny Jönsson, och Christoffer Ohlson trädde i mitten av juni samma år in som biträdande förundersökningsledare i den utredningen. Carl-Henrik Andersson och Christoffer Ohlson arbetade alltså i och för sig i förundersökningen mot Torgny Jönsson under och efter tingsrättens huvudförhandling angående penningtvättsbrotten. Men som hovrätten redan har konstaterat deltog Carl-Henrik Andersson inte i den förhandlingen, och vad gäller Christoffer Ohlson är det inte visat att han under förhandlingen pekat ut Torgny Jönsson som skyldig till brott. Därmed kan ingen av dem under huvudförhandlingen angående penningtvättsbrotten anses ha tagit ställning i fråga om Torgny Jönssons skuld på något sådant sätt som anges i åtalet.

Som hovrätten redan har kommit fram till har Torgny Jönsson inte heller visat att någon av åklagarna skulle ha uttalat sig i media på något sådant sätt som kunde uppfattas som att de tog ställning i skuldfrågan beträffande honom.

Torgny Jönsson har alltså inte styrkt något av det som påstås i den femte strecksatsen beträffande någon av de tre åklagarna. Åtalet mot dem ska således ogillas även i denna del.

Sammanfattningsvis har Torgny Jönsson inte styrkt någon del av åtalet beträffande någon av de tre åklagarna. Hovrätten kommer alltså till samma slutsats som tingsrätten; att åtalet ska ogillas i dess helhet beträffande samtliga tilltalade. Det innebär att tingsrättens dom ska fastställas i fråga om skuld.

Ersättning till försvararna och återbetalningsskyldighet

Den ersättning som de offentliga försvararna har begärt för sitt arbete i hovrätten är skälig och ska betalas till dem av allmänna medel.

Torgny Jönssons talan har ogillats i såväl tingsrätten som hovrätten. Enligt hovrättens mening ger den utredning Torgny Jönsson har lagt fram inte i något avseende vid handen att han haft något beaktansvärt skäl att få ansvarstalan mot åklagarna prövad, vare sig i första eller andra instans. Det finns därför särskilda skäl för att han ska ersätta staten för försvararkostnaderna i såväl tingsrätten som hovrätten (se 31 kap. 11 § tredje stycket rättegångsbalken och prop. 2004/05:41 s. 49 f.). Tingsrättens domslut ska ändras i enlighet med det anförda. Torgny Jönsson ska dessutom förpliktas att betala tillbaka statens kostnader för försvararna i hovrätten.

ÖVERKLAGANDE, se bilaga B

Överklagande senast den 21 februari 2019

I avgörandet har deltagit hovrättspresidenten Ralf G Larsson, hovrättsråden Anne Rapp och Mia Schenck Blomqvist samt nämndemännen Gunilla Blomgren och Eva Rice.

GÖTEBORGS TINGSRÄTT
Avdelning 3

DOM
2018-04-09
meddelad i
Göteborg

Mål nr: B 9173-17

PARTER (Antal tilltalade: 3)

Tilltalad

Carl-Henrik Andersson
c/o Göteborgs Åklagarkammare
Ernst Fontells Plats
411 40 Göteborg

Offentlig försvarare:

Advokat Per-Åke Kvarnström
Advokatfirman Kjällgren AB
Box 1
451 15 Uddevalla

Målsägande

Torgny Jönsson
c/o Advokatfirman Sundberg & Savic HB
Erik Dahlbergsgatan 16 A
211 48 Malmö

DOMSLUT

Åtal som den tilltalade frikänns från

Grovt tjänstefel, 20 kap 1 § 2 st brottsbalken
2017-04-01 -- 2017-07-17

Ersättning

Per-Åke Kvarnström tillerkänns ersättning av allmänna medel med 88 493 kr. Av beloppet avser 48 924 kr arbete, 18 675 kr tidspillan, 3 195 kr utlägg och 17 699 kr mervärdesskatt. Denna kostnad ska stanna på staten.

Postadress
404 83 Göteborg

Besöksadress
Ullevigatan 15

Telefon
031-701 10 03

Telefax
031-701 13 03

E-post: avdelning3tgg@dom.se
www.goteborgstingsratt.domstol.se

Expeditionstid
måndag - fredag
08:00-16:30

GÖTEBORGS TINGSRÄTT
Avdelning 3

DOM
2018-04-09
meddelad i
Göteborg

Mål nr: B 9173-17

Tiltalad

Christoffer Ohlson
c/o Göteborgs Åklagarkammare
Ernst Fontells Plats
411 40 Göteborg

Offentlig försvarare:

Advokat Lars Kruse
Advokatbyrån Kruse & Co
Försvarsadvokater AB
Kungsgatan 4
252 21 Helsingborg

Målsägande

Torgny Jönsson
c/o Advokatfirman Sundberg & Savic HB
Erik Dahlbergsgatan 16 A
211 48 Malmö

DOMSLUT

Åtal som den tiltalade frikänns från

Grovt tjänstefel, 20 kap 1 § 2 st brottsbalken
2017-05-15 -- 2017-07-17

Ersättning

Lars Kruse tillerkänns ersättning av allmänna medel med 99 085 kr. Av beloppet avser 59 117 kr arbete, 15 926 kr tidspillan, 4 225 kr utlägg och 19 817 kr mervärdesskatt. Denna kostnad ska stanna på staten.

GÖTEBORGS TINGSRÄTT
Avdelning 3

DOM
2018-04-09
meddelad i
Göteborg

Mål nr: B 9173-17

Tilltalad

Jim Westerberg
c/o Göteborgs Åklagarkammare
Ernst Fontells Plats
411 40 Göteborg

Offentlig försvarare:

Advokat Thomas Olsson
Fria Advokater KB
Box 12706
112 94 Stockholm

Målsägande

Torgny Jönsson
c/o Advokatfirman Sundberg & Savic HB
Erik Dahlbergsgatan 16 A
211 48 Malmö

DOMSLUT

Åtal som den tilltalade frikänns från

Grovt tjänstefel, 20 kap 1 § 2 st brottsbalken
2017-04-28 -- 2017-07-17

Ersättning

Thomas Olsson tillerkänns ersättning av allmänna medel med 113 496 kr. Av beloppet avser 65 232 kr arbete, 12 450 kr tidspillan, 13 115 kr utlägg och 22 699 kr mervärdesskatt. Denna kostnad ska stanna på staten.

YRKANDEN OCH INSTÄLLNING

Torgny Jönsson har väckt enskilt åtal mot Jim Westerberg, Christoffer Ohlson och Carl-Henrik Andersson, med yrkande om att de ska dömas för grovt tjänstefel enligt följande gärningsbeskrivning:

Kammaråklagarna Jim Westerberg (den 28 april – 17 juli 2017), Christoffer Ohlson (den 15 maj – 17 juli 2017) och Carl-Henrik Andersson (den 1 april – 17 juli 2017) har gemensamt och i samförstånd, alternativt var för sig, uppsåtligen eller av oaktsamhet, alternativt av ligkiltighet, åsidosatt vad som vid myndighetsutövning gällde för uppgiften under deras gemensamma ledning och vid huvudförhandling i Göteborgs tingsrätts mål nr B 1693-17 genom;

- *att de häri tilltalade vid huvudförhandling i Göteborgs tingsrätts mål nr B 1693-17 och i media utpekade Torgny Jönsson såsom skyldig till grova bedrägerier för vilka hans skuld inte lagligen fastställts,*
- *att de häri tilltalade vid huvudförhandling i Göteborgs tingsrätts mål nr B 1693-17 inkallat och förhört vittnen till styrkande av Torgny Jönssons skuld utan möjlighet för Torgny Jönsson att förhöra eller låta förhöra vittnen som åberopats mot honom, samt själv inkalla vittnen och förhöra dessa under samma förhållanden som vittnen åberopade mot honom,*
- *att neka Torgny Jönsson rätten att få tid och möjlighet att förbereda sitt försvar över det skuldbeläggande för brott som de här tilltalade framfört mot honom vid huvudförhandling i Göteborgs tingsrätts mål nr B 1693-17,*
- *att de häri tilltalade nekat Torgny Jönsson rätten att personligen eller genom rättegångsbiträde försvara sig mot de anklagelser som framställts mot honom vid huvudförhandling i Göteborgs tingsrätt mål nr B 1693-17,*
- *att de tilltalade i egenskap av förundersökningsledare i utredning mot Torgny Jönsson avseende grovt bedrägeri brustit i opartiskhet och objektivitet. De har innan Torgny Jönsson hörts i förundersökning, åtalats för grovt bedrägeri, eller hans skuld lagligen fastställts, under hållen*

huvudförhandling i Göteborgs tingsrätts mål nr B 1693-17 och i media, tagit ställning i skuldfrågan och implicit och explicit uttalat, jmf 15 kap. 7 § brottsbalken, att Torgny Jönsson gjort sig skyldig till grova bedrägerier som de tilltalade anställts att utreda.

Ovan angivna brott mot 1 kap. 9 § regeringsformen och 23 kap. 4 § rättegångsbalken, föreskriven objektivitetsplikt samt kränkning av artikel 6.1, 6.2 och 6.3 a-d i Europakonventionen har medfört att Torgny Jönsson lidit avsevärt förfång. Gärningarna ska bedömas som grova då de tilltalade avsiktligt avsett att prejudiciellt skuldbelägga Torgny Jönsson, vid en rättegång där han nekats rätten att försvara sig, och därigenom tillförsäkrat sig ett processuellt övertag i den förundersökning om grovt bedrägeri som företas under ledning av de tilltalade. Samtliga gärningar har begåtts vid Göteborgs åklagarkammare, Ernst Fontells plats i Göteborg samt vid Göteborgs tingsrätt.

Jim Westerberg, Christoffer Ohlson och Carl-Henrik Andersson har förnekat gärningarna. Christoffer Ohlson har dessutom gjort gällande att åtalet rör den handläggning som ledde fram till Göteborgs tingsrätts deldom i mål B 1693-17, en dom som undanröjts av hovrätten och som därför är att betrakta som en nullitet, varför Torgny Jönsson på objektiva grunder inte kan anses ha lidit någon skada eller förfång.

DOMSKÄL

Inledning

Den 30 maj 2017 väcktes vid Göteborgs tingsrätt åtal för bl.a. grovt penningtvättbrott mot ett flertal personer i mål nr B 1693-17. Huvudförhandling i målet hölls under perioden den 7 juni – den 7 juli 2017. Under huvudförhandlingen förde åklagarna bevisning till stöd för sitt påstående om att de åtalade gärningarna härrörde från brott eller brottslig verksamhet, bl.a. genom förhör med målsägandena

Runo Gillholm och Rammis Dreshaj. På tilltalads begäran hördes också Torgny Jönsson, såsom vittne, vid den huvudförhandlingen.

Den 26 juni 2017 blev Torgny Jönsson delgiven misstanke om grovt bedrägeri och tre dagar senare häktades han i ovan nämnt mål på sannolika skäl misstänkt för sådant brott.

Genom deldom den 21 juli 2017 ogillade tingsrätten samtliga åtal beträffande penningtvättsbrott. Tingsrätten antecknade i domen bl.a. att åklagaren vid utvecklande av åtalen angett att målsägandena Runo Gillholm och Rammis Dreshaj har utsatts för grova bedrägerier av Torgny Jönsson som förmått dem att betala stora summor till bolaget Juristsnabben AB, som Torgny Jönsson är faktisk företrädare för. I skälen för frikännande avseende penningtvättsbrottet angav tingsrätten bl.a. följande.

Tingsrätten konstaterar att brottspåståendena mot Torgny Jönsson utreds av Ekobrottsmyndigheten och att något åtal inte har väckts i denna del. Det är inte möjligt och inte heller lämpligt för tingsrätten att ha någon uppfattning om de frågor som är föremål för denna utredning eller att lägga påstådd eventuell brottslig verksamhet bestående i grova bedrägerier till grund för bedömningen i det nu aktuella målet om penningtvättsbrott. Eftersom beviskravet för pengarnas koppling till brott eller brottslig verksamhet är detsamma som i brottmål i allmänhet, dvs. att det ska vara styrkt att pengarna härrör från brott eller brottslig verksamhet, kan åtalet för penningtvättsbrott inte bifallas i denna del.

Sedan åklagarna överklagat domen beslutade hovrätten den 6 november 2017 att undanröja tingsrättens dom och återförvisa målet till tingsrätten för fortsatt behandling. Hovrätten angav i skälen för sitt beslut bl.a. följande.

Åtalet vid tingsrätten avseende grovt penningtvättsbrott har inte avsett brottspåståenden mot Torgny Jönsson. Det har ålegat tingsrätten att pröva åklagarens påstående om förbrott i form av bedrägeribrottslighet m.m. och att värdera den bevisning som har presenterats i de delarna. Det har enligt hovrättens bedömning inte förelegat något hinder för tingsrätten att

genomföra en sådan prövning. Genom att avstå från prövningen i nämnda del har tingsrätten begått ett rättegångsfel.

Torgny Jönsson väckte det här aktuella enskilda åtalet den 17 juli 2017. Han är fortfarande häktad avseende brottsmisstankar om grova bedrägerier. Förundersökningen avseende den brottsligheten är ännu inte avslutad.

Ramen för tingsrättens prövning

På samma sätt som gäller i åtal om ansvar för brott där åklagare för talan utgör ramen för tingsrättens prövning den av Torgny Jönsson angivna gärningsbeskrivningen. Vidare gäller här samma krav på bevisningen, Torgny Jönsson ska kunna styrka att det är ställt utom rimligt tvivel att Jim Westerberg, Christoffer Ohlson och Carl-Henrik Andersson agerat på sätt han påstått i sin gärningsbeskrivning. Om Torgny Jönsson med det beviskravet lyckats styrka att de helt eller delvis agerat som han påstått, har tingsrätten att ta ställning till om det agerandet utgjort ett brott.

Utredning

Jim Westerberg, Christoffer Ohlson och Carl-Henrik Andersson har hörts över det enskilda åtalet. På Torgny Jönssons begäran har ljuduppspelning skett av vissa delar av de förhör som hölls med honom, Runo Gillholm, Maria Gillholm och Rammis Dreshaj vid huvudförhandlingen som hölls i juni-juli 2017 i mål nr B 1693-17. Parterna har dessutom åberopat viss skriftlig bevisning, bl.a. de ovan berörda domarna från tingsrätten och hovrätten och åklagarens bevisuppgift i det målet.

Tingsrättens bedömning*Invändningen om straffrihet pga nullitet*

I frågan om hovrättens undanröjande av tingsrättens dom medfört att den myndighetsutövning som förekommit utgjort en nullitet, kan konstateras att så länge det inte är fråga om myndighetsutövning av någon som saknar behörighet, anses ett undanröjande av de beslut som fattats normalt inte utesluta ansvar för tjänstefel avseende de besluten (se prop. 1975:78 s. 181). Det har enligt tingsrätten inte framkommit skäl att här frångå den huvudregeln. Hovrättens undanröjande utesluter alltså inte ett straffansvar för tjänstefel för de åtgärder som företogs inför och i samband med huvudförhandlingen i tingsrätten.

Första – fjärde strecksatserna i gärningsbeskrivningen

När det gäller frågan om Jim Westerberg, Christoffer Ohlson och Carl-Henrik Andersson begått de gärningar Torgny Jönsson angett i sin gärningsbeskrivning baseras de fyra första angivna strecksatserna i hans gärningsbeskrivning på att de som åklagare i den del av förundersökningen som rörde åtal om penningtvättsbrott utpekade/anklagade honom som *skyldig* till förbrottet grovt bedrägeri och åberopat bevisning till stöd för det påståendet.

Av utredningen i detta mål har dock inte annat framgått än att det i gärningsbeskrivningen för åtalen rörande penningtvättsbrott endast fanns påståenden om att de pengar det gällde härrörde från brott eller brottslig verksamhet, i likhet med hovrättens slutsats i det ovan angivna beslutet. Det står visserligen klart att det till stöd för detta påstående åberopats viss bevisning, bl.a. förhör med målsägandena Runo Gillholm och Rammis Dreshaj om att bedrägerierna skett genom Torgny Jönssons bolag Juristsnabben AB. Det har även framkommit att det av åklagarna åberopades tidigare brottmålsdomar mot Torgny

Jönsson, för att styrka modus, och att Torgny Jönssons namn förekom i en av åklagarna framtagen powerpointpresentation som förevisades under huvudförhandlingen.

Rättegången i den del som rörde åtalet om penningtvättsbrott kunde emellertid aldrig ha resulterat i att Torgny Jönsson dömdes för något brott. Ett bifall till åtalet i den delen skulle inte heller enligt tingsrättens mening få någon betydelse för prövningen av ett eventuellt åtal mot Torgny Jönsson, inte ens i bevishänseende.

Annat har inte heller framgått än att åklagarna i den delen avsåg att styrka sina påståenden om att de pengar som omfattades av penningtvättsbrottet härrörde från brott eller brottslig verksamhet, vilket bl.a. framgår av de bevisman som angavs för förhören med Runo Gillholm och Rammis Dreshaj, vilka var att de hördes till styrkande av att de utsatts för grova bedrägerier m.m. Det kan förutsättas att åklagarnas processföring skedde i den kontext som gällde för åtalen om penningtvättsbrott, att tingsrättens prövning inte kunde leda till något ställningstagande om Torgny Jönssons skuld. Att de redogjort för brottsmisstankarna mot Torgny Jönssons agerande genom bolaget Juristsnabben AB utgör enligt tingsrätten därmed inget utpekande av eller anklagelse mot honom som skyldig till viss brottslighet.

Det är snarast i förhållande till de tilltalade i åtalen om penningtvättsbrott som åklagarnas agerande att redogöra för sina misstankar om hur förbrottet gått till och vem som utfört det brottet ska värderas. Med den utgångspunkten förefaller ett sådant agerande främst ha varit till fördel för de tilltalades möjlighet att försvara sig mot åtalet. Som framgått resulterade det också i en möjlighet för dem att åberopa Torgny Jönsson som vittne vid huvudförhandlingen.

Det har inte heller framgått att någon av åklagarna i annat sammanhang uttalat sig på ett sådant sätt i skuldfrågan som Torgny Jönsson gjort gällande i sin

gärningsbeskrivning. Tingsrätten bedömer därför att Torgny Jönsson inte kunnat styrka sina påståenden i gärningsbeskrivningens första fyra strecksatser.

Om de uppgifter om brottsmisstanken mot Torgny Jönsson som redovisats skulle anses innefattas i påståendena om utpekande/anklagelse om hans skuld till brott, D hade det enligt tingsrätten ändå inte kunnat leda till ett tjänstefelsansvar, dels då dessa ageranden helt saknat negativa rättsverkningar mot Torgny Jönsson eller annan, dels då en sådan redovisning av brottsmisstankarna rörande förbrottet av ovan angivna skäl inte kan anses utgöra någon åsidosättande av vad som gällt för uppgiften. Det hade enligt tingsrätten inte heller innefattat annan brottslig gärning.

Femte strecksatsen i gärningsbeskrivningen

Vad gäller den femte strecksatsen har framgått att förundersökningen mot Torgny Jönsson inleddes den 17 mars 2017 och att Torgny Jönsson formellt delgavs misstanke om grovt bedrägeri den 26 juni 2017 samt att denna tidsfördröjning berodde på att det föregicks av ett frihetsberövande i Danmark till följd av en nordisk arresteringsorder.

På åklagarkammaren i Göteborg låg både brottsmisstankarna om penningtvättsbrott och om grova bedrägerier initialt i samma ärende, där Jim Westerberg från den 28 april 2017 var förundersökningsledare. Den 23 maj 2017 delades dock förundersökningarna om grovt penningtvättsbrott och grova bedrägeri upp i två separata ärenden. Carl-Henrik Andersson blev då förundersökningsledare gällande brottsmisstanken om grovt bedrägeri, medan Jim Westerberg fortsatte som förundersökningsledare rörande brottsmisstankarna avseende penningtvättsbrott. Carl-Henrik Andersson var fram till den 15 maj 2017 biträdande förundersökningsledare i det samlade ärendet. Han ersattes den dagen av Christoffer Ohlson, som efter den 23 maj 2017 fortsatte som biträdande förundersökningsledare i ärendet om brottsmisstankarna avseende penningtvättsbrott. Christoffer Ohlson

har sedan slutet av juni 2017 också varit biträdande förundersökningsledare i ärendet om brottsmisstanken avseende grova bedrägerier.

Tingsrätten gör beträffande påståendena om åklagarnas ställningstaganden till Torgny Jönssons skuld ingen annan bedömning än den som redovisats ovan beträffande de fyra första strecksatserna i gärningsbeskrivningen, dvs. att Torgny Jönsson inte styrkt sitt påstående om att någon av Jim Westerberg, Christoffer Ohlson eller Carl-Henrik Andersson uttalat att han är skyldig till grova bedrägerier. Det saknas också stöd i den utredning tingsrätten tagit del av för Torgny Jönssons påstående om att någon av Jim Westerberg, Christoffer Ohlson eller Carl-Henrik Andersson på annat sätt skulle ha tagit ställning i skuldfrågan.

Det har av Torgny Jönssons argumentation vid huvudförhandlingen framgått att han med de påstådda bristerna i objektivitet och opartiskhet avsett det förhållandet att samma åklagare också bedrivit förundersökning mot honom. Han har särskilt betonat att vad han betecknat som den objektiva opartiskheten, hur dessa förhållanden framstår för den utomstående objektive betraktaren.

Torgny Jönssons gärningspåstående i denna del kan därmed förstås som att han gjort gällande att samma åklagare som hänfört sig till brottsmisstankarna mot honom till stöd för åtalet om penningtvättsbrott, inte sedan kan betraktas som objektiv i sin roll som åklagare i förundersökningen mot honom. Han har i dessa delar hänvisat till bestämmelserna om objektivitet i 23 kap. 4 § första stycket rättegångsbalken, i 1 a § andra stycket förundersökningskungörelsen samt vad som uttalas i Riksåklagarens riktlinjer, RÅR 2014:1.

Det finns i denna del emellertid inget stöd för eller ens påståenden om att någon av åklagarna i förundersökningen som rör Torgny Jönsson skulle ha brustit i sina åligganden i dessa hänseenden, att de inom ramen för den förundersökningen skulle ha agerat i strid mot objektivitetskravet. Med beaktande av att det inte framgått att

någon av åklagarna varit jävig enligt 7 kap. 6 § rättegångsbalken kan vid sådant förhållande inte enbart den omständigheten att de lett eller varit involverade i förundersökningen om brottsmisstankarna mot Torgny Jönsson utgöra något sådant åsidosättande av vad som gäller för uppgiften att det kan föranleda straffansvar för tjänstefel. Det har inte heller i denna del framkommit något som ger skäl att överväga straffansvar enligt någon annan bestämmelse.

Sammanfattning

Torgny Jönsson har inte kunnat styrka att någon av Jim Westerberg, Christoffer Ohlson eller Carl-Henrik Andersson utpekat eller anklagat honom som skyldig till det förbrott som omfattade av åtalet om penningtvättsbrott, att de skulle ha åberopat bevisning till stöd för ett sådant påstående eller ens att de skulle ha tagit ställning till hans skuld. Torgny Jönsson har inte heller i övrigt kunna styrka att de vid sin myndighetsutövning som åklagare åsidosatt vad som gällt för uppgiften.

Jim Westerberg, Christoffer Ohlson och Carl-Henrik Andersson ska därför frikännas.

Kostnader

De av försvararna begärda ersättningarna är skäliga.

Enligt 31 kap. 11 § tredje stycket rättegångsbalken kan i mål där endast målsägande för talan, han eller hon vid frikännande dom förpliktas ersätta staten vad som enligt rättens beslut betalas av allmänna medel i ersättning till försvarare, om det finns särskilda skäl för det. För denna prövning har i förarbetena angetts att det ska fästas avgörande vikt vid om målsäganden haft ett beaktansvärt intresse av att få saken prövad (se prop. 2004/05:41 s. 39).

För Torgny Jönssons del kan förutsättas att hans enskilda åtal föranletts av utgången i tingsrättens prövning och de ställningstaganden som tingsrätten gjorde i deldomen avseende åtalen om penningtvättsbrott. Han får därmed anses haft ett beaktansvärt intresse av att få saken prövad. Tingsrätten bedömer därför att kostnaderna för de offentliga försvararna ska stanna på staten.

ÖVERKLAGANDE, se bilaga 1 (DV 400)

Överklagande ska ha kommit in till tingsrätten senast den 30 april 2018 och ställs till Hovrätten för Västra Sverige.

Niclas Johannisson

SVERIGES DOMSTOLAR

ANVISNING FÖR ÖVERKLAGANDE - DOM I BROTTMÅL

Den som vill överklaga tingsrättens dom, eller ett i domen intaget beslut, ska göra detta skriftligen. **Skrivelsen ska skickas eller lämnas till tingsrätten.** Överklagandet prövas av den hovrätt som finns angiven i slutet av domen.

Överklagandet ska ha kommit in till tingsrätten **inom tre veckor** från domens datum. Sista dagen för överklagande finns angiven på sista sidan i domen.

Har ena parten överklagat domen i rätt tid, får också motparten överklaga domen (s.k. **anslutningsöverklagande**) även om den vanliga tiden för överklagande har gått ut. Överklagandet ska också i detta fall skickas eller lämnas till tingsrätten och det måste ha kommit in till tingsrätten **inom en vecka** från den i domen angivna sista dagen för överklagande. **Om det första överklagandet återkallas eller förfaller kan inte heller anslutningsöverklagandet prövas.**

Samma regler som för part gäller för den som inte är part eller intervenient och som vill överklaga ett **i domen intaget beslut** som angår honom eller henne. I fråga om sådant beslut finns dock inte någon möjlighet till anslutningsöverklagande.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i hovrätten fordras i vissa fall att **prövningstillstånd** meddelas. Hovrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som tingsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som tingsrätten har kommit till,

3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd krävs och sådant inte meddelas står tingsrättens avgörande fast. Det är därför viktigt att det, i de fall prövningstillstånd krävs, klart och tydligt framgår av överklagandet till hovrätten varför klaganden anser att prövningstillstånd bör meddelas.

I vilka fall krävs prövningstillstånd?

Brottmålsdelen

Det krävs prövningstillstånd för att hovrätten ska pröva en tingsrätts dom om den tilltalade

1. inte dömts till annan påföljd än böter, eller
2. frikänts från ansvar och brottet inte har mer än 6 månaders fängelse i straffskalan.

Enskilt anspråk (skadeståndstalan)

För att hovrätten ska pröva en skadeståndstalan krävs prövningstillstånd. Från denna regel gäller följande undantag:

Överklagas domen även i brottmålsdelen och avser överklagandet frågan om den tilltalade ska dömas till ansvar för en gärning krävs inte prövningstillstånd för ett till denna gärning kopplat enskilt anspråk i de fall

1. det enligt ovanstående regler inte krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen, eller
2. prövningstillstånd i brottmålsdelen meddelas av hovrätten.

Beslut i övriga frågor

Krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen krävs även prövningstillstånd vid beslut som endast får överklagas i samband med överklagande av domen.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla uppgifter om

1. den dom som överklagas med angivande av tingsrättens namn samt dag och nummer för domen,
2. parternas namn och hemvist och om möjligt deras postadresser, yrken, personnummer och telefonnummer, varvid parterna benämns klagande respektive motpart,
3. den ändring av tingsrättens dom som klaganden vill få till stånd,
4. grunderna (skälen) för överklagandet och i vilket avseende tingsrättens domskäl enligt klagandens mening är oriktiga,
5. de bevis som åberopas och vad som ska styrkas med varje bevis, samt

6. om prövningstillstånd behövs, de omständigheter som åberopas till stöd för att prövningstillstånd ska meddelas.

Skriftliga bevis som inte lagts fram tidigare ska ges in samtidigt med överklagandet. Vill klaganden att det ska hållas ett förnyat förhör eller en förnyad syn på stället, ska han eller hon ange det och skälen till detta. Klaganden ska också ange om han eller hon vill att målsäganden eller den tilltalade ska infinna sig personligen vid huvudförhandlingen i hovrätten. Är den tilltalade anhållen eller häktad, ska det anges.

Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller hans/hennes ombud.

Ytterligare upplysningar lämnas av tingsrätten. Adress och telefonnummer finns på första sidan av domen.

Om ni tidigare informerats om att förenklad delgivning kan komma att användas med er i målet/ärendet, kan sådant delgivningssätt också komma att användas med er i högre instanser om någon överklagar avgörandet dit.

Hur man överklagar hovrättens avgörande

Den som vill överklaga hovrättens avgörande ska göra det genom att skriva till Högsta domstolen. Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till hovrätten.

Senaste tid för att överklaga

Överklagandet ska ha kommit in till hovrätten senast den dag som anges i slutet av hovrättens avgörande.

Beslut om häktning, restriktioner enligt 24 kap. 5 a § rättegångsbalken eller reseförbud får överklagas utan tidsbegränsning.

Om överklagandet har kommit in i rätt tid, skickar hovrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Högsta domstolen.

Prövningstillstånd i Högsta domstolen

Det krävs prövningstillstånd för att Högsta domstolen ska pröva ett överklagande. Högsta domstolen får meddela prövningstillstånd endast om

1. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av Högsta domstolen eller om
2. det finns synnerliga skäl till sådan prövning, så som att det finns grund för resning, att domvilla förekommit eller att målets utgång i hovrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Överklagandets innehåll

Överklagandet ska innehålla uppgifter om

1. klagandens namn, adress och telefonnummer,
2. det avgörande som överklagas (hovrättens namn och avdelning samt dag för avgörandet och målnummer),
3. den ändring i avgörandet som klaganden begär,
4. de skäl som klaganden vill ange för att avgörandet ska ändras,
5. de skäl som klaganden vill ange för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
6. de bevis som klaganden åberopar och vad som ska bevisas med varje bevis.

Förenklad delgivning

Om målet överklagas kan Högsta domstolen använda förenklad delgivning vid utskick av handlingar i målet, under förutsättning att mottagaren där eller i någon tidigare instans har fått information om sådan delgivning.

Mer information

För information om rättegången i Högsta domstolen, se www.hogstodomstolen.se